

NÁRODNÉ ALEBO NADNÁRODNÉ DEJINY?

HISTORIOGRAFIA O SLOVENSKU V EURÓPSKOM KONTEXTE

PETER HASLINGER

HASLINGER, P.: National or supranational history? Historiography in Slovakia within the European context. *Historický časopis*, 52, 2, 2004, pp. 269–280, Bratislava.

The author deals with some surveys on Slovak history where nationalism or the national narrative prevails. He deals with the change in the research on nationalism since the beginning of the nineties, when the previous "revivalist" conception, based more-or-less on the conception of the exceptional character of Slovak nationalism, was being abandoned. However, the research on nationalism in the European context is not generally accepted.

History. Slovakia. The history of Slovak historiography. National or supranational history? Historiography in Slovakia within the European context.

V posledných rokoch sa prekvapujúco veľa publikácií a správ z výskumov pokúsilo o bilancovanie výsledkov historiografie o Slovensku dosiahnutých od roku 1989 pre publikum nehovoriace po slovensky.¹ Táto konjunkúra je čiastočne výsledkom vášnivých debát medzi slovenskými historikmi a je vyvolaná aj tlakom politickej identity, ktorý začal pôsobiť už v rokoch pred založením štátu. Spory sa spočiatku vyvíjali okolo otázky, akým spôsobom si zmena systému a s ňou súvisiace nové definovanie slovensko-českého vzťahu vyžadovali okrem spracovania „bielych miest“ aj korekciu dovtedajších oficiálnych vedeckých názorov.

V súvislosti s tým vznikla otvorená rivalita dvoch inštitúcií – Historického ústavu Slovenskej akadémie vied v Bratislave a novozaloženého Historického ústavu Matice slovenskej v Bratislave protežovaného vládami Vladimíra Mečiara – o oficiálne a výsostné právo výkladu a o s tým spojené finančné zdroje. Výsledkom bola polarizácia slovenskej historickej obce na dva proti sebe bojujúce tábory, ktoré na dôrazné vyvrátenie

¹ HRABOVEC, Emilia: Ein Jahrzehnt slowakischer Historiographie (1990–1999). In: IVANIŠEVIČ, Alois – KAPPELER, Andreas – LUKAN, Walter – SUPPAN, Arnold (Ed.): *Klio ohne Fesseln? Historiographie nach dem Zusammenbruch des Kommunismus*. Frankfurt am Main a. i. 2002, s. 299–314; KOWALSKÁ, Eva: Ein Jahrzehnt postkommunistischer Historiographie in der Slowakei. Die Aufarbeitung der Vergangenheit in den 1990er Jahren. In: *Tamže*, s. 287–297; KOVÁČ, Dušan: Die slowakische Historiographie nach 1989, Aktiva, Probleme, Perspektiven. In: *Bohemia* 37 (1996), s. 169–174; KOVÁČ, D.: Probleme der sozialhistorischen Forschung zum 19. und 20. Jahrhundert in der slowakischen Historiographie. In: *Archiv für Sozialgeschichte* 34 (1994), s. 111–130; KOVÁČ, D.: Die Geschichte der Arbeiterbewegung und die Sozialgeschichte in der slowakischen Historiographie seit 1945. In: *Mitteilungsblatt des Instituts für soziale Bewegung* 23 (2000), s. 100–110; MANNOVÁ, Elena – DANIEL, David P. (Ed.): *A Guide to Historiography in Slovakia*. In: *Studia historica Slovaca*, 20, 1995, Bratislava; PETRUF, Pavol: Die slowakische Historiographie in den Jahren 1990–1994. In: *Bohemia* 37 (1996), s. 153–168; STOLÁRIK, Mark M.: The painful birth of Slovak historiography in the 20th century. In: *Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung* 20 (2001), s. 161–187; WINKLER, Martina: Alte Bilder und Neue Perspektiven: Aktuelle Arbeiten zur slowakischen Geschichte. In: *Bohemia* 42 (2001), s. 391–404. Pre úplnosť treba ešte poukázať na správu z výskumu v slovenskom jazyku, ktorá poskytuje dobrý obraz o národnom slovenskom pohľade MARSINA, Richard: O istých črtách terajšieho stavu slovenskej historiografie. In: *Historický časopis* 45 (1997), s. 3–11. Na tomto mieste by som sa chcel poďakovať aj Emílii Hrabovcovej, Michalovi Kopečkovi, Elene Mannovej a Joachimovi von Puttkamerovi za množstvo užitočných údajov.